Nr. 7 Poznań, 16 lutego 1926 Rok VI.

RYNEK METALOWY I MASZYNOWY

Pierwszy polski tygodnik dla przemysłu i handlu branży żelaza, maszyn, metali, materjałów budowlanych oraz pokrewnych branż.

ORGAN ZWIĄZKU HANDLARZY MASZYN ROLNICZYCH NA ZACHODNIĄ POLSKĘ.
ORGAN ZWIĄZKU KUPCÓW BRANŻY ŻELAZA NA ZACHODNIĄ POLSKĘ.

Dwa bezpłatne dodatki: „ELEKTRO- I RADJOTECHNIKA“ oraz „POSTĘPY w PRZEMYŚLE“

Wychodzi tygodniowo
Abonament kw. 3½ złp.
Dla Gdańska i Niemiec 3½ guld.
Dla Ameryki 1 dolar kwartalnie

REDAKCJA i ADMINISTRACJA:
Poznań, ul. Wielka 10 — Telefon 2277
Konto czekowe P. K. O. w Poznaniu nr. 202796

Ceny ogłoszeń: 1/1 str. 100 zł., 1/2 str. 60 zł., 1/4 str. 35 zł., 1/8 20 zł., 1/16 str. 10 zł.
Ogłoszenia na okładce z dopłatą.
Miejscem wykonania zleceń i zapłaty jest Poznań
Przy wszelkich kwestjach spornych jest miarodajny sąd powiatowy w Poznaniu

Rzut oka na śląski przemysł żelazny w roku 1925.

Lata 1924 i 1925 zapisane są w żelaznym przemyśle śląskim, jako lata ciężkie pod wszelkiemi względami. Kryzys gospodarczy, występujący od początku 1924 roku coraz jaskrawiej odbił się na przemyśle śląskim dotkliwie. Wskutek podrożenia kosztów produkcji i wypływającej z tego niezdolności konkurencyjnej na rynkach zagranicznych, skurczał się coraz więcej wywóz metalowych i żelaznych produktów. W kraju zaś rósł nadmiar produkcji i redukcja pracy, w końcu bezrobocie.

Rok gospodarczy 1925 upłynął na ogół pod temi samemi znamionami. Jakkolwiek w niektórych gałęziach dało się odczuć pewne polepszenie, to zato w innych spotęgowało się pogorszenie.

Podukcja w śląskim przemyśle żelaznym wynosi w tym czasie:

Produkty:	od roku 1924	w styczniu—listopadzie	
		1924	1925
	ton	ton	ton
Żelaziak brunatny (limonit)	41 149	24 327	17 242
Żelazo surowe	263 115	244 014	209 692
Żelazo drugiego odlewu	13 927	12 972	15 082
Żelazo zlewne i stal.	524 747	483 490	517 181
Półfabrykaty walcowane	53 800	54 732	23 371
Wyroby walcowane	370 224	338 593	411 175
Wyroby od czyszczalni	80 611	74 680	89 700
Wyroby gotowe i półfabr.	525 389	486 847	547 280
Półfabrykaty same	471 589	432 115	523 919

Cyfry powyższego zestawienia nasuwają następujące refleksje.

Wydobywanie limonitu (żelaziaka brunatnego) zmniejszyło się w roku 1925 w stosunku do roku uprzedniego o 6 985 czyli o 28,83 procent. Podobnie ma się sprawa z produkcją surówki, którą słusznie uważa się za termometr ogólnego stanu zajęcia i postępowania przemysłu żelaznego na Śląsku. Obniżenie się produkcji surówki wynosi 34 322 t. czyli 14,11 procent. Z 21 wysokich pieców czynnych na początku roku 1924, zastawiono w ciągu roku 15, tak że w styczniu 1925 roku pracowało tylko 6 pieców tego rodzaju. Dopiero we wrześniu uruchomiono siódmy piec dla wytapiania ferromanganu.

Zato wyroby drugiego odlewu jako i żelaza zlewnego oraz stali doznały polepszenia o 16,27 a względnie 6,96 procent.

Półfabrykaty walcowane nie mogą być pociągnęte pod porównanie, gdyż registracja artykułów i wyrobów półfabrykatów walcowanych podległa zmianie. Tem też tłomaczy się, że nawet w ciągu roku 1924 cyfra rocznej produkcji jest mniejsza od cyfry produkcji z czasokresu styczeń—listopad. Dlatego też różnica produkcji z jednastu miesięcy obu tych lat, jest tak wielka. Istotnie jednak produkcja się stosunkowo rzeczywiśce podniosła. Dalsze rubryki wykazują już poważne plusy. Ogółem w r. 1925 osobliwie pod jego koniec przemysł żelazno-hutniczy co do ilości produkcji poprawił się znacznie.

Mniej korzystnie przedstawia się sprawa ilości zajętych robotników.

Na początku roku 1924 było zajętych robotników 42 406. W ciągu tego roku z powodu ograniczenia pracy, oraz zmiany systemu trójzmianowego na dwuzmianowy, liczba zajęt. stopniała do 23 504. W końcu listopada 1925 roku zajętych pracowników liczono tylko na 21 824 ludzi. Zauważyć jednak trzeba, że nawet dla tej ilości robotników nie starczyło pracy na pełne tygodnie. Bywały wypadki, że pracowano tylko po trzy dni tygodniowo.

Zaostrzenie się kryzysu gospodarczego w ostatnim ćwierćroczu 1925 siłą rzeczy odbiło się i na śląskim przemyśle żelaznym, który w ten sposób został znowu wyrzucony z dziewięciomiesięcznego prawie już zrównoważonego życia produkcji i zbytu. I tak już słabe zapotrzebowania na żelazo i wyroby żelazne na rynku wewnętrznym, uległo jeszcze silniejszemu skurczeniu się, co wobec minimalnego eksportu dla naszego przemysłu żelazno-hutniczego było tem dotkliwsze.

Inną przyczyną słabego tętna życia w przemyśle żelaznym jest stagnacja w ruchu budowlanym, tak rządowym, komunalnym jak i prywatnym. Im więcej na ten ruch liczono, tem sroższy był zawód z jego nie dość silnie rozwiniętego przebiegu.

Przemysł żelazny ma jednak bardzo doniosły fakt zarejestrowany na łamach swojej kroniki ubiegłego roku. Jestto otwarcie Górnośląskiego Syndykatu Hutniczego, oraz Ogólnego Polskiego Syndy-

katu Hutniczego. Bezpośrednim skutkiem utworzenia tego syndykatu jest sanacja rynku wewnętrznego oraz regulacja ujednostajnienia cen. To zadanie wykonuje syndykat przez regulowanie cen wyrobów żelaznych, obowiązujących wszystkie zrzeszone walcownie i fabryki wyrobów żelaznych.

Co do cen za wyroby i artykuły żelazne, to zostały one bez zmiany nawet wobec ostatniego załamania się kursu złotego, jakkolwiek koszta robocizny zostały podniesione. Po ustaleniu się złotego na wysokości 7,30 za 1 dolara, wobec podskoczenia ceny zagranicznych surowców, zmienił jednak syndykat od 7 grudnia 1925 roku o 25 procent cenę wyrobów żelaznych.

Obecnie zatem ceny kształtują się następująco:

Za żelazo sztabowe: cena zasadnicza	zł 250
Za żelazo fasonowe do N. P. 24 włącznie	zł 250
Za żelazo fasonowe do N. P. 26 włącznie	zł 280
Żelazo taśmowe (bednarka)	zł 300
Żelazo ogólne	zł 350
Blachy grube	zł 345
Blachy cieńkie	zł 375
Drut	zł 320

Prócz tego czas kredytowania towarów został znacznie skrócony.

W końcu wypada poruszyć jeszcze sprawę zatargów robotniczych, które również silnie zaatakowały całokształt stosunków przemysłu żelaznego. Rozporządzenie z 18 lipca 1924 roku, normujące czas pracy, przestało obowiązywać 21 stycznia 1925 roku. Przystąpiono zatem do nowych pertraktacyj, najeżonych nadzwyczajnemi trudnościami i niebywałą rozwlekłością, powodowaną nieustępliwością stron układających się. Nareszcie za pośrednictwem rządu zawarto ugodę na przeciąg sześciu miesięcy, mocą której przedłużono na dalsze pół roku dotychczasowe normy czasu pracy. Po tym okresie, na podstawie nowego porozumienia się, pozostał nadal — ogółem mówiąc — obowiązującym dziesięciogodzinny czas pracy, jakkolwiek w trudniejszych warunkach pracującym robotnikom n. p. w koksiarniach i t. p. przyznano ośmiogodzinny dzień pracy. To porozumienie ma obowiązywać dopóki stounki ogólno-gospodarcze kraju nie pozwolą na ich zmianę w kierunku dalej idących ulg.

H. Groński.

Geneza powstania i cele polsko-rosyjskiej Izby Handlowej.

Stałe i na wielką miarę zakrojone stosunki handlowe pomiędzy krajami nadwiślańskiemi oraz krajami rdzennej Rosji, uległy siłą wojny i powstaniem Polski doszczętnemu wzburzeniu. Wrodzona zaś polskiej duszy nieufność do wszystkiego co rosyjskie, spotęgowana odruchem antybolszewickim nie pozwalała na stosunki, wymagające obopólnego zaufania, ani też na ponowne zbliżenie się na polu handlowem.

Mimoto myśl zorganizowanych stosunków wymienno-gospodarczych między Polską a Rosją nie została całkowicie przez rozwój wypadków przekreślona. Przeciwnie, zrazu nieśmiało i niepewnie, ale z czasem coraz wyraźniej poczęła się ona znowu zarysowywać po jednej i drugiej stronie granicy, aż wreszcie doszła do zupełnego skrystalizowania i znalazła konkretny wyraz w powstaniu w Warszawie polsko-sowieckiej Izby Handlowej.

Otwarcie polsko-sowieckiej Izby Handlowej w Warszawie skłoniło odpowiedzialne i zainteresowane sfery do gruntownego rozważenia zagadnienia stosunków gospodarczych i stosunków handlowych Polski ze wschodnim sąsiadem. A zagadnienie to jest niewątpliwie dużej wagi i godne poważnego zastanowienia, zwłaszcza przez pryzmat przyszłości naszego przemysłu wogóle.

Obecne stadjum pertraktacji w celu nawiązania stałych stosunków kupieckich i handlowych z przedstawicielami urzędowego i prywatnego handlu sowieckiego dowodzi, że obustronnie dokonało się już wielkie wyrównanie ideologji. Polska, jak zresztą i inne kraje europejskie i zamorskie, zdołała przyzwyczaić się i nabrać zaufania do dziwnych i do niedawna jeszcze niezrozumiałych form życia gospodarczego i handlowego nowych republik rosyjskich, oraz przekonać się o ich trwałości. Z drugiej strony i prowoderzy sowieckiej Rosji mieli czas nabrać przekonania, że oni nie są bynajmniej najwyższym ani najdoskonalszym czynnikiem, a mniej jeszcze przedstawicielem lub rzecznikiem rządności świata, oraz, że tak silnie atakowana, ale nie zgnębiona przez nich burżuazja posiada bądź co bądź niemało rozumu w głowie i nie wyczerpane zasoby sił żywotnych w oganiźmie, że z konieczności, nie mogąc się odgraniczać od reszty świata przemysłowego i handlowego murem chińskim, trzeba wejść z nimi w stosunki przemysłowe i handlowe. Rosja przekonała się ostatecznie, że sama sobie nie wystarcza i, że bez udziału innych nawet u siebie swoich zamierzeń reformacyjnych nie zdoła przeprowadzić. W ten sposób powoli wprawdzie i stopniowo, ale coraz wyraźniej zaczęła się uwydatniać możliwość wzajemnej pracy przemysłowej i handlowej.

A możliwość ta jest istotnie bardzo wielka. Chcąc niechcąc — trzeba przyznać, że Polska i Rosja pod względem gospodarczym uzupełniają się wzajemnie. Zbliżenie się zatem przemysłowe i handlowe tych dwóch największych narodowości słowiańskich prędzej czy później koniecznie nastąpić musiało.

Rosja jest wielkim rynkiem zbytu dla wyrobów przemysłowych, posiadających znaczne bogactwo surowców, które na miejscu nie mogą być wszechstronnie wyzyskane. Polska jest krajem o względnie wysoko rozwiniętym przemyśle, który potrzebuje rynków zbytu i niejednego surowca rosyjskiego. A przytem kupcy, przemysłowcy i technicy Polacy znają Rosję jak chyba żaden inny naród w Europie. Czy wszystkie te momenty nie składają się na duże możliwości w zakresie rozwoju polsko-sowieckich stosunków handlowych?

Celem łatwiejszego zapoczątkowania i systematycznego, dalszego powadzenia tych stosunków handlowych, dostosowując się do warunków w obecnej Rosji panujących, założono różne instytucje handlowe polsko-rosyjskie. Tak powstały Sowpoltorg, Polros wreszcie polsko-sowiecka Izba handlowa.

Ta ostatnia w myśl swojego statutu i programu:

1-o Zbiera, opracowuje i publikuje materjały statystyczne, dotyczące życia ekonomicznego Polski i SSSR we wzajemnem ich oddziaływaniu.

2-o Przeprowadza badania nad wzajemnemi zapotrzebowaniami wytwórczości i zbytu, celem unormowania wzajemnego współdziałania rozwoju wszelkich gałęzi handlu, rolnictwa, przemysłu, finansów i transportu.

3-o Informuje o stanie obustronnych rynków za pośrednictwem wszelkiego rodzaju wydawnictw. — urządza wystawy i muzea wzorów.

4-o Podejmuje starania u władz o przeprowadzenie pożądanych reform i ulepszeń w dziedzinie handlu, rolnictwa, przemysłu, finansów i transportu, dla osiągnięcia czego Izba komunikuje się bezpośrednio z władzami, Izbami handlowemi, Komitetami Giełdowymi i innemi odpowiedniemi instytucjami w Polsce i Z. S. S. R., oraz prywatnemi organizacjami handlowemi, przemysłowemi i finansowemi.

5-o Współdziała wszelkimi sposobami w pracach, dążących do skoordynowania i rozwoju stosunków ekonomicznych między Polską a Z. S. S. R.

6-o Inicjuje i popiera wszelkiemi sposobami zrzeszenie się kupców i przemysłowców, zakładanie instytucyj handlowych, przemysłowych i kredytowych, któreby swą działalnością przyczyniały się do rozwoju akcji, określonej przez Izbę.

7-o Wskazuje bezpośrednie i najdogodniejsze źródła zakupu oraz ułatwia w zakresie wzajemnych stosunków polsko-rosyjskich zawieranie wszelkich umów i transakcyj handlowych, przemysłowych i finansowych, dokonywanych przez państwowe, komunalne, społeczne i prywatne organizacje, jak również przez osoby prywatne obydwóch krajów.

8-o Udziela wiadomości o stanie obustronnych interesów zdolnościach płatniczych poszczególnych przedsiębiorstw firm i osób.

9-o Studjuje rolę Polski i Z. S. S. R., jako pośredników łączności ekonomicznej z sąsiadującemi państwami Europy i Azji i w tym celu zbiera odpowiednie materjały, oraz nawiązuje stosunki z zainteresowanymi czynnikami tych państw.

10-o Popiera interesy członków Izby wobec władz rządowych polskich i Z. S. S. R., w sprawach zakresu działania Izby.

11-o Wykonuje wszelkie czynności, związane z potrzebami rozwoju stosunków ekonomicznych między Polską a Z. S. S. R.

Pozatem Izba Handlowa Polsko-Rosyjska będzie czynnie brała udział w opracowaniu traktatu handlowego polsko-rosyjskiego oraz w unormowaniu tranzytu do Rosji i odwrotnie jako i organizowanie współdziałania technicznych sił polskich jako i kapitału polskiego w przemyśle Z. S. S. R.

Dla bliższego scharakteryzowania możliwości rozwoju handlu naszego ze Z. S. S. R. i tranzyta do Rosji niech posłuży wyciąg tegoż na ubiegły miesiąc grudzień.

Z Polski do S. S. S. R. wywieziono wyrobów 232 wagony, mianowicie: 77 wagonów tkanin bawełnianych, 72 wagony naczyń emaljowanych, 41 wagonów maszyn i narzędzi rolniczych, 24 wagony parafiny i 18 wagonów różnych towarów.

Z. S. S. S. R. przywieziono 75 wagonów, z nich 52 wagony rudy żel., 20 wag. ryb, 3 wagony oleju.

Tranzytem przez Polskę przeszło z Rosji 249 wagonów, a do Rosji — 544 wagony.

Widoki na rok bieżący są nie mniej pomyślne, i można przypuszczać, że powstała Izba Handlowa w znacznym stopniu przyczyni się do wzmożenia stosunków handlowych między Polską a Rosją.

Komitet Wykonawczy, jak zaznacza p. Słaboszewicz, jest zdania, że obecne obustronne żywe i szerokie zainteresowanie się handlem polsko-rosyjskim nie ustanie, owszem, dzięki współpracy jaknajszerszych sfer przemysłowo- handlowych polskich i rosyjskich, przyniesie jednej i drugiej stronie długo wyczekiwane korzyści. **Tuhan.**

Z przemysłu metalurgicznego w Niemczech.

W numerze 3-cim „Rynku Metalowego i Maszynowego" z dnia 17-go stycznia rb. donosiliśmy o założeniu niemieckiego trustu stalowego. Powstał on, jak wiadomo, w pierwszej połowie stycznia i nosi nazwę „Vereinigte Stahlwerke".

Do związku tego, dorównującego rozmiarami swemi podobnym korporacjom amerykańskim, weszły największe firmy nadreńskie, mianowicie Rheinische Stahlwerke, Rhein- Elbe Union, Zakłady Phoenix i wreszcie koncern Thyssena. Prace przygotowawcze rozpoczął trust z kapitałem 50.000 marek złotych, który następnie ma być wydatnie powiększony. **Jest to pierwszy trust w Europie, oparty na zasadach, zapożyczonych od trustów amerykańskich.**

Formacja trustu polega na podziale procentowym produkcji między uczestniczącemi w nim koncernami: Rhein — Elbe przypada kwota 39 i pół procent, Phoenix i Thyssen po 26 proc., Rheinstahl — 8 i pół procent. Poza podziałem produkcji cała gospodarka wewnętrzna trustu ulegnie racjonalizacji według wzorów amerykańskich w celu obniżenia kosztów produkcji i administracji. — Trust spodziewa się osiągnąć obniżkę kosztów produkcji w wysokości 5 proc., a w przyszłości 10 procent.

Rozporządzając własnemi kopalniami węgla, nowy trust będzie dysponował olbrzymiemi ilościami węgla, tak do użytku własnego, jak i na eksport. Rhein-Elbe ma zatem oznaczony przydział 20.3 miljonów tonn węgla rocznie, Phoenix — 8.3 milj. tonn, Thyssen 6.6 milj. tonn. Rheinstahl — 6.4 milj. tonn. Produkcja stali i żelaza przez trust wyrażać się będzie w następujących cyfrach: Thyssen i Phoenix po 1.7 milj. tonn, Rhein-Elbe 1.8 milj. tonn, Rheinstahl — 1 milj. tonn.

Jakie dominujące stanowisko zajmie nowy trust w przemyśle metalurgicznym i hutniczym Niemiec o tem łatwo można się przekonać, **porównywując ogólną wytwórczość żelaza i stali z wytwórczością trustu.** W roku 1924 produkcja ogólna stali i żelaza w Niemczech wzrasta w bardzo szybkiem tempie, prześcigając produkcję Francji, Belgji, a nawet i Anglji. W r. 1925 wyprodukowały Niemcy 22.5 miljona tonn stali i żelaza wobec 17.6 milj. tonn z roku 1924. W tym samym czasie produkcja hut i stalowni francuskich wzrosła z 17.3 milj. tonn tylko na 18.9 milj. tonn, produkcja Belgji zmniejszyła się o 0.2 milj. tonn, jak również i produkcja Anglji.

Utworzenie olbrzymiej machiny trustowej w przemyśle metalurgicznym niemieckim pozostaje w związku z rozmaitemi posunięciami na terenie gospodarki europejskiej i światowej. Jeśli chodzi o bezpośrednie, najbliżej leżące cele trustu, wymienić należy fakt tworzenia się międzynarodowego kartelu w dziale produkcji szyn kolejowych. Do kartelu tego wejść mają wszystkie kraje, produkujące szyny.

Na nieco dalszym planie działalności trustu w związku z polityką Rzeszy, stoją pertraktacje o układ handlowy między Niemcami a Francją.

Jednem z głównych zadań trustu będzie też, jak podnosi to prasa fachowa niemiecka, zdobycie rynku kredytowego dla przemysłu niemieckiego w Stanach Zjednoczonych. Tu już nawet znajduje się trust w obliczu faktu dokonanego w postaci **25 miljonowej pożyczki dolarowej, udzielonej na 7 procent rocznie członkowi trustu, Rhein-Elbe Union, przez dom bankowy Dillon, Read a. Co.** Pożyczka ta, jak głoszą ostatnie informacje, została za zgodą wierzycieli amerykańskich przepisana na rachunek nowopowstałej organizacji trustowej „Zjednoczonych Hut i Stalowni".

Dodać należy, iż kierownicze sfery wielkiego przemysłu metalurgicznego w Niemczech liczą się już dzisiaj z rozszerzeniem dalszem organizacji trustowej i że prowadzone są już prace przygotowawcze nad utworzeniem ogólnego Reńsko-Westfalskiego trustu metalurgicznego, któryby wchłonął wszystkie wielkie zakłady i kopalnie zachodnio-niemieckie i poddał całą tę gigantyczną machinę jednolitemu i skoncentrowanemu kierownictwu.

Jeżeli projekt ten dojdzie do skutku, w co zresztą nie można wątpić, natenczas warunki produkcji przemysłowej na kontynencie zmienią się niewątpliwie w sposób radykalny. Z tych to więc względów należy zwrócić na ukształtowanie się sił w niemieckim przemyśle metalurgicznym i z naszej strony baczną uwagę, ponieważ sprawa ta w przyszłości będzie miała nietylko następstwa gospodarcze lecz i polityczne.

P.

Sowpoltorg.

Wedle wiadomości nadesłanych nam z Moskwy otworzono tam nareszcie i prawnie ukonstytuowano w ubiegłym tygodniu po długich pertraktacjach polsko-rosyjskie towarzystwo handlowe pod nazwą „Sowpoltorg" ze siedzibą w Moskwie.

Założycielami i akcjonarjuszami "Sowpoltorgu" są: ze strony polskiej Spółka „Polros". zaś ze strony rosyjkiej Komisarjat Ludowy Handlu (Narkomtorg). Zadaniem „Sowpoltorgu" będzie import do Rosji i eksport z Rosji wszelkiego rodzaju towarów w ramach kontyngentu, który będzie udzielany towarzystwu w określonych odstępach czasu. Kapitał zakładowy „Sowpoltorgu" wynosi miljon rubli złotem, z krórych trzy czwarte wpłaca strona polska, zaś każda ze stron posiada połowę akcyj. Zarząd „Sowpoltorgu" ma siedzibę w Moskwie i wybierany jest na podstawach parytetu po dwóch członków z każdej strony.

Celem wzięcia udziału w zebraniu założycielskiem udała się do Moskwy z ramienia Spółki „Polros" specjalna delegacja w osobach pp.: Z Byczkowskiego, St Natansona i St. Ocetkiewicza, którzy po ukonstytuowaniu „Sowpoltorgu" uczestniczyli również w wyborach Zarządu. W wyniku tych wyborów zarząd mieszanego towarzystwa stanowią ze strony polskiej pp.: Byczkowski i Senior, zaś ze strony rosyjskiej pp.: Czernow i Czudowski. Na dyrektora zarządzającego powołano jednego z członków zarządu, mianowicie p Zdzisława Byczkowskiego dotychczasowego dyrektora naczelnego firmy „Ł. J. Borkowski". Prezesem zarządu jest p. Czernow.

Zarząd rozpoczął już prace organizacyjne i w najbliższej przyszłości przystępuje do zawierania tranzakcyj handlowych na dostawy do Rosji i wywóz z

Rosji rozmaitych towarów stosownie do licencyj, jakie otrzyma na pierwszy okres swej działalności.

Delegacja „Polrosu“ w czasie pobytu w Moskwie porozumiewała się z szeregiem osobistości kierowniczych w życiu gospodarczem sowietów i powróciła z przeświadczeniem, że konjunktura dla rozwoju stosunków handlowych między Polską a Rosją przedstawia się w tej chwili nad wyraz pomyślnie zaś w szczególności mają duże szanse powodzenia operacje handlowe, które w najbliższym czasie będzie mógł zapoczątkować „Sowpoltorg“.

Z okazji utworzenia mieszanego towarzystwa poseł polski w Moskwie p. minister Kętrzyński wydał raut w apartamentach poselstwa, na którym członkowie delegacji „Polrosu“ mieli możność wymiany poglądów na przyszły rozwój wzajemnych naszych stosunków handlowych z przedstawicielami sfer rządzących w Rosji z p. Cziczerinem na czele.

Nadmienić należy, że dotychczasowa akcja Spółki „Polros“ została uwieńczona pomyślnym skutkiem dzięki wybitnemu poparciu i stałej pomocy ze strony posła Związku Sowieckich Republik w Warszawie p. Wojkowa.

Utworzenie „Sowpoltorgu“ zbiegło się w czasie z uroczystością otwarcia Izby Handlowej Polski i Związku Sowieckich Republik, która odbyła się w Warszawie zaledwie w kilka dni po zebraniu założycielskiem „Sowpoltorgu“.

Węgiel górnośląski.

W chwili rozpoczęcia wojny celnej z Niemcami eksportowano miesięcznie z G. Śląska przeciętnie po 730 tys. tonn węgla, z czego do Niemiec około 450 tysięcy tonn. Od chwili rozpoczęcia wojny celnej z Niemcami — eksport węgla ustał, ale przemysł G. Śląski zyskał nowe rynki zbytu i w 2-ej połowie r. 1925 eksportował przeciętnie po 540.000 tonn miesięcznie, czyli w okresie tym zdobyto nowe rynki dla 260 000 tonn miesięcznie. W tymże samym czasie konsumcja krajowa wzrosła o 200 tys. tonn. Tłomaczy się to następującemi względami: przemysł zaopatrywał się w węgiel dość intensywnie, dalej nadeszła zima, następnie węgiel pomału zaczyna docierać na Kresy Wschodnie. Od miesiąca lipca zapotrzebowanie krajowe wzrosło z 450 tysięcy tonn na 650 tysięcy tonn miesięcznie. Ogólny zbyt węgla G. Śląskiego tak na rynkach krajowych, jak i zagranicznych przed wojną celną wynosi 1900 tysięcy tonn miesięcznie obecnie zaś wynosi 1870 tysięcy tonn, czyli o 30 tysięcy tonn mniej. Ciekawa jest statystyka wydajności pracy w górnictwie. I tak na 1 stycznia 1924 roku zatrudnionych było w węglu 160 tysięcy robotników, przyczem wydajność robotnika na dole osiągała przeciętnie 875 kg. węgla na dobę, zaś przeciętna wydajność całej załogi 574 kg. na dobę. Na 1 stycznia 1925 r. zatrudnionych było w kopalniach 100 tysięcy robotników, przyczem wydajność pracy robotnika na dole wyniosła 1385 kg na dobę, a przeciętna wydajność całej załogi 941 kg. na dobę. Na 1 stycznia 1926 roku liczba robotników wynosiła 71 tysięcy, a wydajność pracy robotnika na dole 1650 kg. na dobę, a przeciętna wydajność całej załogi 1107 kg. na dobę. Obecnie więc pracuje 44% robotników w porównaniu z 1 stycznia 1924 r., a wydajność pracy jest niemal podwójna. Wywóz węgla w grudniu przedstawia się dość niekorzystnie, albowiem porty w Gdyni i Gdańsku były przeładowane eksportem cukru i zboża.

A. W.

Tarcie.

Wszelkie teoretyczne obliczenia, wchodzące w zakres mechaniki jak i techniki, ulegają przy zastosowaniu ich w praktyce bardzo poważnym zmianom, spowodowanym w pierwszym rzędzie przez tarcie.

Tarciem nazywamy tę przeszkodę ruchu, która powstaje gdy jedno ciało po drugiem się toczy lub ślizga, z powodu tego, że powierzchnie ciał nie są nigdy doskonale gładkie.

Wnioskując z powyższego twierdzenia, przechodzimy do przekonania, że tarcie nie jest siłą, któraby mogła wywołać jakiś ruch postępowy, lecz siłą pasywną czyli ujemną, która nietylko wszelkie ruchy hamuje, lecz i po pewnym przeciągu czasu zupełnie je zatrzymuje.

Rozróżniamy dwa rodzaje tarcia, mianowicie:

1. tarcie **przy ślizganiu** i
2. tarcie **przy toczeniu** się przedmiotów.

Tarcie przy toczeniu się jest mniejsze, niż przy ślizganiu się wprost proporcjonalne do prostopadłego ciśnienia, a odwrotnie proporcjonalne do promienia toczącego się koła.

Z tej też przyczyny bardzo często zamienia się tarcie przy ślizganiu na tarcie przy toczeniu się, naprzykład ciężkie bale drzewne przesuwa się z miejsca na miejsce przy pomocy okrąglaków, nogi stołu, zaopatruje się w rolki i t. d. W urządzeniu woza oba rodzaje tarć mają swoje zastosowanie; między powierzchniami kół i ziemi odbywa się tarcie przy toczeniu się a natomiast tarcie przy ślizganiu między osią woza i łożyskiem kołowem.

Pozatem należy rozróżnić jeszcze tarcie przy **spoczynku** i **ruchu. Tarcie spoczynku trzeba przezwyciężyć, o ile zamierzamy dane ciało wyprowadzić z stanu spoczynku t. j. puścić** je w ruch. Jest ono większe, niż tarcie ruchu, gdyż trzeba zarazem przezwyciężyć inercję czyli bezwładność ciała, i nadać mu pewien impuls.

Nie będziemy rozstrząsali różnych metod określenia wielkości tarcia, zajęłoby to nam za dużo czasu i miejsca.

Drogą empiryczną znaleziono następujące prawidła dla tarcia przy ślizganiu się.

1. Tarcie wzrasta wprost proporcjonalnie do stopnia szorstkości danych powierzchni.
2. Tarcie jest wprost proporcjonalne do prostopadłego ciśnienia.
3. Nie zależy od wielkości powierzchni zetknięcia, bo gdy przy niezmienionym ciśnieniu powierzchnia zetknięcia się jest n razy większą, wówczas ciśnienie, na jednostkę powierzchni przypadające, jest n razy mniejsze.
4. Tarcie przy ślizganiu się jest odwrotnie proporcjonalne do szybkości ruchu. Osięga swoją największą wartość, kiedy to ciało przechodzi z stanu ruchu w stan spoczynku, lub też odwrotnie.
5. Wielkość tarcia jest zupełnie zależną od rodzai danych materjałów. Zazwyczaj tarcie bywa większem przy ciałach jednakowego rodzaju, a mniejsze znowu przy różnorodnych.
6. Tarcie zmniejsza się przez zastosowanie odpowiednich smarów.

Najlepszym smarem dla metalu jest oliwa a dla **drzewa łój.**

Nowe przedsiębiorstwo! Popierajcie wyroby krajowe!

„MIEDZIANKA“

Górnośl. Wytwórnia Wyrobów Miedzianych i Metalowych

Sp. z o. o.

Katowice II, ul. Krakowska 2

poleca jako specjalność własnej fabrykacji:

Kotły i kociołki miedziane w całości wykute z jednej sztuki w różnych formatach i wszelkich wielkościach do potrzeb domowych i dla zakładów przemysłowych jak: masarni, cukiernictwa, farbiarni, destylacyj, gorzelni itp.

Wanienki kuchenkowe z miedzi do gorącej wody z muszlą i kranikiem mosiężnym, ładnie polerowane. — Kilka wielkości.

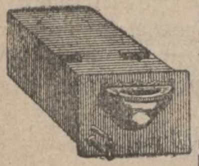
Balony miedziane do wody sodowej. 2074

Filtry i chłodniki.

Piece kąpielowe z basenem z czystej miedzi z połyskiem, z baterją niklow.

Czaszki do kotłów miedzianych wszelk. wymiarów, dnem płaskiem i okrągłem, gotowe dla kotlarzy z oszczędnością w materjale i szwejsowaniu.

Wszelkie naczynia kuchenne i domowe z blachy miedzianej po najtańszej cenie.

Cennik i oferty na żądanie. — Dostawa krótkoterminowa. — Dla odsprzedających stosowny rabat.

B-cia Schmidt

Bydgoszcz, ul. Toruńska 1

HURTOWNIA ŚRUB

Reprezentują następujące firmy:

Metalowe Zakłady Hutnicze Schaefer i Schael, Katowice
metale wszelkiego rodzaju

Gerdes, Przemysł Fosforbronzu Sp. z ogr. odp. Katowice
armatury i odlewy metalowe

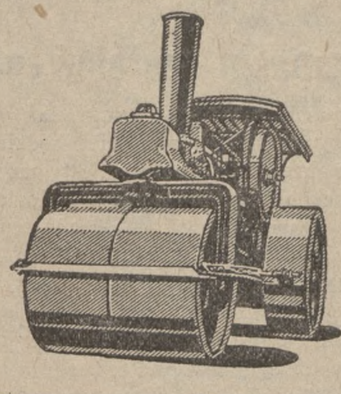
Kres Sp. Akc., Biała
podkowy i łopaty

Simonswerke, Rheda
okucia budowlane

Stahlschmidtwerke, Cronenberg
narzędzia rękodzielnicze

Schenck u. Liebe-Harkort A. G. Remscheid
łyżwy

3172

WALCE DROGOWE

PAROWE I MOTOROWE

PŁUGI DROGOWE

WÓZKI DO WODY

WÓZKI MIESZKALNE

POMPY

2561

TOW. DLA PRZEMYSŁU KOLEJOWEGO

SMOSCHEWER i S-KA

KATOWICE ul. Jagiellońska 11 — T. Z O. P. — BYDGOSZCZ ul. Dworcowa 31 b

Młocarnie szerokomłotne VISTULA
Młocarnie z przymykami
Walce, kieraty
Siekacze do buraków
Sortowniki ziemniaków
Maszyny do czyszczenia zboża
Sieczkarnie bębnowe
do zapędu mechanicznego stojące i na wozach
Sieczkarnie tarczowe
Koła transmisyjne

wykonuje jako długoletnią specjalność

A. P. Muscate

Fabryka Maszyn T. z o. p.

TCZEW (Pomorze)

2096

7. Praktyka wykazała, iż wielkość tarcia po pewnym okresie działania dochodzi do minimum, ponieważ powierzchnie przez tarcie stają się gładsze, twardsze i gęstsze.

Doświadczeniami stwierdzono, że wartość tarcia F jest proporcjonalna do ciśniesia N, które to ciała do siebie przyciska, więc F = f. N, gdzie f jest liczbą niemianowaną, zależną od natury ciał, zwaną **spółczynnikiem tarcia**. Spółczynnik tarcia oznacza, jaka część ciśnienia N jest potrzebna do pokonania tarcia. Spółczynnik tarcia oznaczono dla wszystkich ważniejszych materjałów drogą empiryczną.

Przytoczę poniżej tabelkę Morina dla określenia tego spółczynnika f. Zwracam również uwagę na to, że mamy do czynienia z dwoma współcz., t. j. ruchu i spoczynku.

I. tablica.

Ścierają się:	Spółczynnik tarcia:	
	w spokoju	w ruchu
drzewo z drzewem, sucho	0,50	0,36
„ „ „ suche mydło	0,36	0,15
„ „ „ łój	0,19	0,07
drzewo z metalem, sucho	0,60	0,42
„ „ „ oliwa	0,10	0,06
„ „ „ łój	0,12	0,08
metal z metalem, smalec	0,10	0,09
„ „ „ oliwa	9.10	0,07
liny z drzewem, sucho	0,63	0,45
„ „ „ woda	0,87	0,33
rzemień z drzewem, sucho	0,47	0,30
„ „ żelazem lanem, tłusto	0,28	0,23

II. tablica.
Spółczynnik tarcia trzonów w łożysku (w ruchu).

Materjały ocierające się:	Stan powierzchni	Spółczynnik tarcia przy stałym dopływie smarów	
		Sposobem zwykłym	przy pomocy przyrządu
Osie ułożone w łożysku z bronzu (wag. kolej.)	dobrze smarowane	—	0,014
Lane żelazo z lan. żel.	smarowane	0,08	0,054
	tłuste	0,14	—
Lan. żel. z bronzem	smarowane	0,08	0,054
	tłuste	0,16	—
Lan. żel. z drzewem pikowem	smarowane	—	0,09
	tłuste	0,10	—
Żel. kute z żel. lanem	smarowane	0,08	0,054
Żel. kute z bronzem	smarowane	0,08	0,054
	mało tłuste	0,25	—
Żel. kute z drzewem pikowem	smarowane	0,11	—
	tłuste	0,19	—

Równie silnego tarcia t. zw. **oporu ośrodka** doznają ciała poruszające się w przestrzeni, wypełnionej powietrzem, wodą lub jakąś inną materją. (Ośrodek). Opór powietrza przy szybkości mniejszej niż 50 mtr./sek. jest proporcjonalny do kwadratu szybkości. Przy większych natomiast szybkościach rośnie opór nieproporcjonalnie.

Tarcie odgrywa w życiu naszem, jak możemy teraz wywnioskować bardzo ważną rolę, gdyż bez tego zjawiska niemożliwe byłoby chodzenie, jeżdżenie, użycie pasów transmisyjnych i t. d.

zp.

Możliwości eksportowe dla polskiego przemysłu metalowego.

Z inicjatywy p. Słabiszewicza, prezesa Izby Handlowej polsko-sowieckiej, odbyła się w lokalu związku przemysłowców metalowych konferencja, na której przedstawiciele zainteresowanych fabryk metalowych zrzeszonych w związku, informowali członka delegacji rosyjskiej p. I. I. Matrosowa o produkcji swoich fabryk. P. Matrosow będąc przewodniczącym południowo - rosyjskiego trustu kopalń („Južnoorudnyj Trest"), interesował się przedewszystkiem możnością nabycia w Polsce całkowitych urządzeń mechanicznych i elektrycznych dla kopalń rudy żelaznej i manganowej. Trust powyższy potrzebuje obecnie całkowitych urządzeń kopalnianych, nie rozporządza jednak dostatecznemi środkami pieniężnemi na zakupy tak, że decydującym warunkiem przy udzielaniu zamówień będzie uzyskanie długoterminowego kredytu. Możliwe jest przytem zastosowanie wymiany bezgotówkowej w drodze dostawy wzamian za rudę żelazną i manganową, których trust posiada już pewne zapasy. W toku obrad określono, że polski przemysł metalowy przetwórczy posiada instytucje handlowe, które mogą zająć się zorganizowaniem dostaw maszyn dla kopalń „Donbasu". Są to: spółka akcyjna „Zjednoczeni polscy przemysłowcy metalowi" i spółka z ograniczoną odpowiedzialnością „Związek eksportowy przemysłu metalowego przetwórczego".

Wiadomości z branży

Z hutnictwa górnośląskiego.

Stan hutnictwa górnośląskiego przedstawia się naogół nie bardzo korzystnie. Aczkolwiek bowiem przy wprowadzeniu za przykładem niemieckiej części Górnego Śląska dwuzmianowego systemu pracy liczba bezrobotnych w listopadzie 1924 r. spadła do połowy i utrzymała się na tym samym mniej więcej poziomie do listopada roku ubiegłego, to jednak stan zatrudnienia w hutnictwie tamtejszym zmniejszył się wybitnie. Walcownie prawie wszystkie od połowy grudnia są nieczynne, to samo można powiedzieć o innych przetwórczych zakładach metalurgicznych. Nieco lepiej przedstawia się sytuacja w dziale wielkich pieców, z których 7 jest czynnych w stosunku do 19 nieczynnych przed wojną w roku 1913.

Hutnictwo żelazne a traktat z Niemcami.

Konferencja Przedstawicieli Zw. Górniczo-Hutniczego w Katowicach ze Zw. Pol. Hut. Żelaznych w sprawie traktatu handlowego polsko-niemieckiego, odbyła się dnia 12 b. m. przy współudziale b. min. Szydłowskiego i p. Russka, jako przedstawicieli oddziału Warszawskiego, oraz reprezentantów Katowickich w osobach p. Behagla, kierownika oddziału hut, i dr. Mathysa, kierown. spraw celnych w Zw. Górnośl. Hut Żelaznych. Z ramienia Zw. Polskich Hut Żelaznych był p. dyr. Surzycki. Na konferencji tej, poufnej zresztą, poruszano — jak się dowiadujemy — przedewszystkiem sprawy eksportu, wobec czego przedstawiciele zwrócą się w najbliższych dniach do Min. Przem .i Handlu z własnemi postulatami. Min. P. H. miało już wyznaczyć nawet dzień na obrady w tej sprawie.

Amerykańskie kredyty dla „Huty Pokoju".

W sferach przemysłowych wielkie zainteresowanie budzą pogłoski o staraniach Huty Pokoju o dopływ amerykańskic hkapitałów w formie kredytów długoterminowych. Dowodem, iż Amerykanie interesują się Hutą Pokoju byłby fakt, iż w sprawie tej huty zasięgała na Śląsku informacji jedna z ajencyj amerykańskich.

Projektowane połączenie wielkich hut górnośląskich.

Z Katowic donosi nam korespondent nasz, że akcyjne towarzystwo górniczo-hutnicze ,(Kattowitzer Bergbau und Hütten A. G.), zamierza związać swe interesy z hutą Bismarka. Prowadzone w tej sprawie od pewnego czasu pertraktacje, są na dobrej drodze, decyzji należy oczekiwać w najbliższych tygodniach. Powodem rozpoczętych pertraktacyj jest zarówno ogólny kryzys w przemyśle hutniczym, jak niedostateczna pojemność wewnętrznego rynku polskiego. W razie rozchwiania się tych pertraktacyj niewykluczonem jest zamknięcie kilku większych hut, o czem powiadomione zostało województwo śląskie.

Podwyższenie cen węgla — faktem dokonanym.

Od dnia 15 b. m. ceny węgla na rynku krajowym podniesiono o 6,25 procent. Początkowo bezpośrednie podwyższenie cen miało być zaniechane, natomiast liczono się z możliwością obniżenia rabatów, dawanych hurtownikom. Na zmianę dycezji wpłynęła ostatnia podwyżka płac robotników kopalnianych, wynosząca 5 procent. Przemysłowcy węglowi twierdzą, że wskutek zastoju w przemyśle i kryzysu gospodarczego — konsumcja węgla w kraju znacznie się zmniejszyła. W grudniu 1925 roku wyprodukowano 1 759 000 tonn węgla, z czego zużyto w kraju łącznie z pokryciem zapotrzewania kopalń — 1 295 000 tonn (sprzedaż w kraju wynosiła 1 075 000 tonn). Należy zaznaczyć, że nadejście wiosny, potęgujący się zastój w przemyśle i słaby ruch na kolejach żelaznych wpływać będą ujemnie na krajową konsumcję węgla. Wreszcie po nowej podwyżce ceny — w województwach wschodnich mieszkańcy zaczną zastępować węgiel opałem drzewnym.

Kopalnie węgla płacą podatek w naturze.

Przed kilku dniami doszła w Krakowie do skutku umowa między władzami rządowemi a przedstawicielami kopalń węgla Zagłębia Krakowskiego, Dąbrowskiego i Górnośląskiego w sprawie zapłaty państwowego podatku majątkowego kopalń w naturze. Zagłębie krakowskie ma dostarczyć rządowi 6 000 tonn, dąbrowskie 8 000, zaś górnośląskie (część) 4 000 tonn. Węgiel ten będzie częściowo przeznaczony na rozdział między bezrobotnych, na podstawie wykazów, przedłożonych przez województwa.

Huta Bismarcka.

przystąpiła do międzynarodowego syndykatu sprzedaży rur, obejmującego wytwórnie francuskie, belgijskie, niemieckie, czeskosłowackie i polskie. Umowa dotyczy narazie tylko eksportu rur kanalizacyjnych i niespawanych.

X. Wiedeńskie Targi Międzynarodowe.

Tegoroczne wiosenne X. Wiedeńskie Targi Międzynarodowe odbędą się w czasie **od 7 do 13 marca 1926 r.**, a nie jak mylnie w ostat. numerze podawano od 7 do 18 marca. Widoki ich, wnioskując z dotychczasowych rezultatów prac przygotowawczych, są jak najpomyślniejsze. Ze specjalnych działów targowych i imprez wspomnieć należy: Międzynarodową Wystawę samochodów i motocykli, dalej działy „Elektryczność w rolnictwie", „Techniczne nowości i wynalazki", „Wystawa myśliwska".

Dla wystawiających i zwiedzających przewidziane są znaczne ulgi i tak: wiza paszportowa jest zbyteczną, przekroczenie granicy dozwolone jest z pomocą legitymacji targów i za zagranicznym choć nie awizowanym paszportem; na kolejach polskich, czechosłowackich i austrjackich obowiązują zniżki biletów kolejowych. Szczegółowemi infor- [illegible] w [illegible] o- [illegible]

... ol- yn o- ch e- d- a- pé- ne o- lę, ą- ca i ąj- ek, o- lo- ow- w

Chełmnie wytwarza natomiast wialnie, młynki do czyszczenia zboża, młocarnie, kieraty, siewniki taczkowe do koniczyny, sieczkarnie, krajacze do buraków itd. — Z pobieżnego tego wyszczególnienia wynika, że zakres produkcyjny fabryk „Unia", jest wielce zróżnicowany i rozległy, a wyroby te mają w świecie agrarnym kraju i zagranicy utartą renomę doskonałości.

Fabryka Maszyn Rolniczych w Ostrowie (Wlkp.).

Przeszło 40 lat istniejąca w Ostrowie Poznańskim fabrykę maszyn rolniczych przejął w roku 1918 p. dyr. Leon Czarliński, przekształcając ją już w pierwszych miesiącach po przejęciu na Towarzystwo Akcyjne z wielkim dla rozwoju przedsiębiorstwa pożytkiem. Fabryka ta wyposażona w nowoczesne i precyzyjne obrabiarki, posiada własną odlewnię żelaza i spiżu a zorganizowana według systemu Taylora specjalizuje się w budowie młocarń szerokobijących z żelaznemi bokami, maneży i sieczkarń, które wyrabia masowo i dostarcza po cenach wprost bezkonkurencyjnych. Zakłady firmy Leon Czarliński są w możności wykonać rocznie do 2000 młocarń podanego typu, około 2000 maneży różnych wielkości i do 1500 sieczkarń do zapędu ręcznego, maneżowego i silnikowego, nie uwzględniając przytem maszyn innych typów wyrabianych w tej fabryce w mniejszych partjach, jak n. p. motorowe młocarnie, budowane podług wypróbowanej konstrukcji opartej na przejętym przez firmę patencie norweskim. Maszyny fabrykatu Leon Czarliński rozpowszechnione i zaprowadzone są w gospodarstwie rolnem kraju we wszystkich dzielnicach, znajdować się więc powinny na składzie w każdym handlu maszyn.

Wyrób ram i wideł ramowych.

Przemysł budowy rowerów był u nas do niedawna jeszcze prawie zupełnie nieznanym. Obecnie jednakże posiadamy już poważniejsze nawet zakłady budujące kompletne rowery lub też wytwarzające masowo pewne tylko części składowe. I tak powszechnie znana firma **Spawalnia „Rekord" w Łodzi, przy ul. Głównej 36,** poza przyjmowaniem wyrobów metalowych do spawania i wykonywaniem naprawy popękanych motorów samochodowych, kosterów aluminjowych itd. trudni się masową produkcją aparatów i palników do spawania oraz **ram i wideł rowerowych,** na co interesentom szczególną zwracamy uwagę.

Podróżujący

na wyroby blaszane dobrze wprowadzony w Poznańskiem natychmiast potrzebny. Zgłoszenia pod nr. **2564** do adm. „Rynku Metalowego i Maszynowego".

SPECJALISTA

na palniki do lamp kwarcowych

znajdzie natychmiastowe dobre stanowisko w znanej warszawskiej firmie.

Zgłoszenia do administr. „Rynku Metalowego i Maszyn." pod nr. 2389.

Do sprzedania w lasach podwarszawskich **tartak dwugatrowy.** Informacji udziela Wydział Powiatowy w Sochaczewie. Termin składania ofert upływa w dniu 6-go marca 1926 roku o godz. 12-tej.
432

Motor gazowy

433

3 konny, w dobrym stanie, tanio byle zaraz sprzeda
Wygralak, Chełmża, Tumska 15.

Suszarnia do drzewa

dźwig do okrąglaków
434

Blin, Poznań, Aleje Marcinkowskiego Nr. 1.

Tartaki! **Heblarka (trzechstronna) Kirchnera** Stolarze! szer. 600 mm. nowa — na komorze celnej — do sprzedania. Cena około 1000 dolarów. **Warszawa, Sienna 88 m 141. L. Bendych.** Piśmiennie.
435

Fabryka pilników

największa w kraju uruchomiona, z zabudowaniem i urządzeniem nowoczesnem, **jest korzystnie do nabycia.**

Spieszne zgłoszenia przyjmuje
436

M. Lewandowski, Bydgoszcz, Dworcowa 95 a.

DOM. SARNÓW ma na sprzedaż

Kloców dębowych około 400 m³

Przystanek osobowy Sarnów i bocznica szerokotorowa na miejscu na linji Łuków—Dęblin.
437

Śrutownik walcowy

zupełnie nowy i **motor benzynowy,** czterokonny korzystnie do nabycia. **Karol Szuster,** mistrz piekarski, **Rogoźno** (Wielkop.)
438

Urządzenie młyna z motorem na gaz ssany 25 PS. jako też kompl. urządzeniem wskutek szczególnych okoliczności tanio do sprzedania. Oferty uprasza **W. Scholz Tarnówko,** poczta Boruszyn.
431

DO SPRZEDANIA

drzewo na cały dom, mały, tylko złożyć, tanio, nadający się więcej na prowincję. Zgłoszenia: **Ludwinów, Turecka L. 10. Tylkowa**
448

Młockarnia z elewatorem

do sprzedania na dogodnych warunkach kredytowych, cena bardzo przystępna. Wiadomość **w Banku Spółdzielczym w Sieradzu.**
439

Motocykl „Harley-Dawidson"

z bocznym wózkiem „Torpedo"

gotowy do jazdy, sprzedam za zł. 1.550

FURTEK - KROSNO Młp. 2560

Z powodu choroby sprzedam

kowalskie narzędzia

Guziński, Janiszewko pow. Pelplin.
440

Samochód Piccolo 2 osobowy, opony jak nowe za 700 zł. motocykl Wanderer 1½ P. H., opony dobre za 300 zł. zaraz na sprzedaż. **Augustyn Meller, zegarmistrz, Rogoźno (Wlkp.)**
441

Kasa National

442

na bloczki w dobrym stanie 500 zł. Piec gazowy emaljowany biały. **Handel Zaborskiego, Kraków — dzieln Nowa Wieś Tel. 3031.**

Z wolnej ręki do sprzedania

z masy upadłościowej Polska Spółka Akcyjna Fr. Siemens w Grudziądzu
443

boilery gazowe, piec cukierniczy gazowy i kuchenka gazowa.

Wiadomość u zarządcy masy adwokata Dr. Kalickiego, **Grudziądz, ulica ks. Budkiewicza nr. 3.**

Silnik elektryczny

444
2 P. S. — 220 Volt

dwie gotowe transmisje

4 mtr. × 40 mm. i 2 mtr. × 50 mm. **sprzeda**

Fabryka Wyrobów Metal., Poznań, Mostowa 15.

Motory

2 naftowo-benzynowe, 20 koni parowych, nowe, sprzedam tanio **Warszawa, Al. Jerozolimskie 35, garaż.**
445

Samochód „Benz" 16/40 H. P., 5 osobowy, nadzwyczaj dobra i pewna maszyna, korzystnie do nabycia
St. Wrambel, Grodzisk (Wlkp).
447

Plac budowlany

w Szczecinie nad Wisłą, znakomicie położony, przy stacji kolejowej do sprzedania. Wiadomość: **Zarząd dóbr Szczecin ad Tarnów.**
446

Poszukuje się kupna MASZYN BLACHARSKICH i drobnych używanych narzędzi, lecz w bardzo dobrym stanie się znajdujących. Oferty uprasza **H. TAMSEL, JABŁONOWO** (Pomorze). 449

Maszyna parowa

50 PS. gotowa do użytku, narazie unieruchomiona w browarze, nadająca się szczególnie do tartaku, do sprzedania za bardzo przystępną cenę; zamieni się ją również na nowy lub mało używany nowoczesny samochód. Oferty przesyłać należy pod O 3286 do Ekspedycji Anonsów **Wallis w Toruniu.** 450

Poszukuję kupna używanego 4 metrowego

drylownika do nawozów sztucznych

marki „Westfalia" i 1 bocznej ściany W 1 C 451

L. Heyme, Grudziądz, ulica Kwiatowa nr. 4

Kto ma do oddania

siatkę drucianą

na oparkowanie, 150—200 m. długości, 1.50 - 2.00 m. wysokości, wielkość oczka 40 - 60 mm. Siatka druciana może być używana również zaoferować można wyrób różnej grubości i wysokości' Oferty uprasza

Centrala Handlowa, Więcbork. Tel. 35 i 45

Złom maszynowy i stare żelazo

kupuje stale w pełnych ładunkach wagonowych po najwyższych cenach dziennych

Bydgoski Handel Żelaza wł. Max Seelig
Bydgoszcz, ulica Długa 36. Telefon 12-77

Poszukuje się kupna

KOZŁÓW OBŁOGOWYCH

(do fornierowania) i warsztatów stolarskich. **Bydgoszcz,** ul. Pomorska 10 budynek fabryczny. 454

Poszukuję kupna

11 000 metrów drutu kolczastego i 1 100 dębowych pali około 2 m. dług. celem oparkanienia pastwiska dla bydła. Szczegółowe oferty uprasza **Dom. Chrustowo,** p. Popówko. 457

WIDŁOWY PRZETRZĄSACZ SIANA

kupię 458

TSCHIRLEZ, LUBOWO, pow. Leszno.

Potrzebuję tygodniowo 455

2-3 wagony drzewa opałowego

1 kl. suchych szczap, 1 wagon 23 i 26 mm **desek** suchych środk. i czubk. sinych i zasiniałych od 2 m długich, 1 wagon **desek** 23 i 26 mm **olszowych** suchych od 2 m długich. Spieszne oferty z podaniem ceny i stacji kolejowej przyjmuje

P. Mellerowicz, hurt. i detal. sprzedaż drzewa, Wolsztyn, tel. 55.

Zamierzamy zakupić **większą ilość okuć okiennych** jak: zawias, przyrządów do odchylania okien, zamknięć baskwilowych itp. **dla okien (ca 200 sztuk) nowego gmachu szkolnego w Ostrowie.** 459

Firmy zainteresowane upraszamy o złożenie ofert z szczegółowem określeniem materjałów, podaniem cen oraz warunków płatności.

Oferty należy skierować do Miejskiego Urzędu Budowlanego w Ostrowie (Wlkp,)

Ostrów (Wlkp.), dnia 11. lutego 1926 r.

Magistrat (—) Musielak.

Kupię 2 gumy pełne

930 × 120, 4 **gumy pełne** 1010 × 120 do auta ciężarowego.

Kaczmarek, Poznań, Niegolewskich 8 III ptr.

Kupię motocykl z wózkiem

lub bez w dobrym stanie. 461

Oferty: **„Par", Toruń, ul. Szeroka.**

Mały statek pasażerski na 100-150 osób, parowy lub motorowy o płaskiem dnie i małem zanurzeniu, używany, okazyjnie kupię. Oferty ze szczegółowym opisem, przekrojami, fotografją, i ceną nadsyłać do: **Warszawa, ul. Żórawia 11. Zarębski.** 462

Stolarski warsztat kupię.

Piliński, Poznań, ul. Kolejowa 52. 463

Rozlewaczkę

464

aparat do napełniania butelek w dobrym stanie kupimy. **Fabryka likierów W. Ziemniewicz, Jarocin.**

Kupię samochód nowoczesny

465

w dobrym stanie, cztero- lub dwuosobowy za gotówkę. **Sosnowiec, skrzynka pocztowa 42.**

Dąb miękki (okrąglaki)

kupuje 466

Société de Travaux m. Chodzież (Poznańskie).

Tartak kupię

możliwie nowej konstrukcji, może być używany, lecz w dobrym stanie z dolnym ruchem, trak rozpięcie ramy + 650 m/m, pożądany firmy Hoffmanna, cyrkularka, transmisje, dynamo, kolejka i in. 467

Oferty ze szczegółowym opisem i ceną proszę nadsyłać do **Administracji majątku Czarne p. Gostynin z. Warszawska.**

Zakupię

kilka wagonów świerkowych desek

obrzynanych 10—13 mm. grub. 468

D. Stabrowski, Poznań, ul. Dąbrowskiego.

Kupię używaną, dobrze utrzymaną

zgrubiarkę (Strauchmaschine)

160 m/m. szeroka. Oferty z podaniem ceny **Fr. Lenartowski, Olsza, powiat i poczta Mogilno.** 469

Kupię

nożyce do cięcia blachy

(Tafelschere) 2 mm. — Długość noży 1000 mm.

Fr. Ganowski, Poznań, Starołęka - W. 456

Dział budowlany i drzewny

Pierwsza międzynarodowa wystawa drzewa w Poznaniu.

Wzmożenie eksportu naszego — surowców, fabrykatów i półfabrykatów — staje się **naczelnem zagadnieniem gospodarczem doby obecnej.**

Jednym z poważnych artykułów eksportowych, produkowanych przez Polskę jest drzewo.

Dotychczas zagraniczny odbiorca drzewa, potrzeby swoje częściowo zaspakajał pośrednio via Niemcy, które drewno nasze, należycie wysortowane, lub przerobione, wysyłały na rynki konsumcyjne, lecz pod swoją firmą. Z powodu zamącenia handlu drzewem przez wojnę celną z Niemcami poza indywidualnemi próbami poszczególnych firm, bardziej zasobnych i sprężystych, przeważająca masa producentów drewna i wyrobów zeń, znalazła się w dezorjentacji handlowej i sprzedaje swoją produkcję gdańskim pośrednikom i spekulantom, lub też dostarcza surowiec sąsiadom, powiększając przez to rzesze bezrobotnych rąk w kraju.

Chcąc umożliwić krajowym producentom bezpośrednie nawiązanie kontaktu z zagranicą, Miejski Urząd Targu w porozumieniu z Giełdą Drzewną w Bydgoszczy, Dep. Leśnictwa i Naczelną Radą Drzewną organizuje **I Międzynarodowy Targ Drzewny w Poznaniu, który odbędzie się razem z dorocznym Międzynarodowym Ogólnym Targiem w czasie od 2—9 maja rb.**

Zadaniem Międzynarodowego Targu Drzewnego w Poznaniu jest:

1) zgrupować producentów polskich, którzy chcą, mają możność i rozumieją niezbędność reprezentacji naszego przemysłu drzewnego wobec zagranicy, przez co pośrednio robią wielką rzecz społeczną i ogólnopaństwową;
2) dać możność poszczególnym udziałowcom Targu osiągnięcia pozytywnych, indywidualnych rezultatów drogą nieznacznego wysiłku materjalnego;
3) dać możność korzystnej sprzedaży swojej produkcji bezpośrednio w pierwsze ręce;
4) dać możność Wystawcy prócz korzystnej sprzedaży własnych surowców i fabrykatów, obejrzenia i nabycia ulepszonych narzędzi dla swoich warsztatów, gdyż fabrykanci maszyn krajowych i zagranicznych gromadnie obsyłają Targi Poznańskie swoimi fabrykatami.

Do wystawienia na Targu Drzewnym nadają się:

dokładne opisy przedsiębiorstw i ich produkcyjny program, wielkość normalnej produkcji przedsiębiorstwa (pożądane wykresy i fotografje), kolekcje próbek normalnych, **standartyzowanych** swoich masowych wyrobów.

A więc:

bale i deski z miękkiego i twardego drzewa, wszelkich gatunków i rodzajów, podkłady kolejowe eksportowe (schwelle i sleepry), tymbry, wańczosy, planksony, klepki, beczki, skrzynki (komplety) do opakowania, zabawki, galanterja drzewna, meble, okna, futryny itp.,

piasty, dzwona, obody, szprychy do kół, oprawki do narzędzi, rączki i t. d., papierówka, masa drzewna, forniery, dykty, posadzki, boazerja, bagiety, listwy, szpule, sztyfty do obuwia, obcasy;

uboczne użytki: kora garbnicza, mąka drzewna, wióry, ekstrakty, węgle drzewne, terpentyna, acetony itd., korki i wyroby zeń;

Wiklina bielona i zielona oraz wyroby zeń: kosze, meble etc.

Słowem, wszystkie towary i wyroby masowej produkcji lub specjalnie wysoko kwalifikowane wyroby drzewne do sportu, awiacji, automobilizmu, do instrumentów muzycznych lub precyzyjnych.

Departament Leśnictwa będzie wystawiać: mapy, wykresy, statystykę leśną, przekroje, modele wszystkich rodzajów i gatunków drzew, istniejących w poszczególnych dzielnicach z Nadleśnictw Państwowych i tem samem obrazujące, sąsiadujące z niemi lasy prywatne.

Zwracamy uwagę, że wszystkie duże fabryki krajowe stale od początku istnienia Targów biorą w nim wybitny udział lub też delegują kierownicze osobistości do odwiedzania ich. Producent drzewny może pozyskać niejedno zamówienie, lub też nawiązać przy okazji stosunek handlowy również z naszymi dużymi konsumentami krajowymi z różnych dzielnic kraju. Na tegoroczne Targi zapowiedziały liczny przyjazd wycieczki zagraniczne. Uczestnicy z całego świata, którzy przybędą na Wszechświatowy Kongres Leśny w Rzymie i Wystawę Drzewną w Medjolanie, również odwiedzą Targi Drzewne w Poznaniu, gdyż wystawa w Medjolanie kończy się już 28 kwietnia 1926 r., czyli na 5 dni przed otwarciem Targów poznańskich.

Budowa kanałów w Polsce.

W związku z panującem bezrobociem rząd przygotowuje ostatnio pewne plany, mające na celu rozpoczęcie robót inwestycyjnych, któreby choć w małym stopniu przyczyniły się do likwidacji plagi bezrobocia w kraju.

W pierwszym rzędzie przewidziana jest budowa kanałów, a zwłaszcza **kanału węglowego od Katowic przez Łódź do dolnej Wisły w okolicy Torunia lub Bydgoszczy.** Kanał ten służyłby przedewszystkiem eksportowi naszego węgla. Plan tych robót jest na ukończeniu. Kosztorys wynosi 250 miljonów zł. Oczywiście, że budowa kanału musiałaby być rozłożoną na szereg lat. Czynniki miarodajne projektują jednakże rozpoczęcie pierwszej partji robót z wiosną b. r. Praca miałaby się rozpocząć przedewszystkiem między Gopłem a Wartą, która to część dałaby nam bezpośrednie połączenie Poznańskiego z Wisłą. Kosztorys tej części wyniósłby 7 miljonów złotych.

Następnie projektowane jest przedłużenie kanału od jezior Wielkopolski aż do Łęczycy, kosztorys obliczony jest na 30 milj. złotych. Sfery miarodajne przystąpiłyby również z wiosną do robót około tak zwanego kanału obwodowego, łączącego Warszawę z Bugiem. Plany, dotyczące robót dolnej części tego kanału, są już całkowicie wykończone. Sprawą budowy sieci kanałów w Polsce zajął się również niezwykle żywo prezes Rady portu i dróg wodnych w Gdańsku, p. de Loes, który podczas swojego pobytu w Warszawie poruszał m. in. tę sprawę w rozmowach z premjerem Skrzyńskim.

W sprawie eksportu cementu.

W ubiegłym tygodniu odbyła się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu pod przewodnictwem dyr. dep. inż. J. Dąbrowskiego, konferencja w sprawie zwiększenia i poparcia eksportu cementu. Przy tej sposobności przemysł cementowy wysunął szereg postulatów, zmierzających do ułatwienia eksportu.

Punkt ciężkości konferencji spoczywał w zagadnieniach, związanych z powrotnym przewozem. Główną trudność eksportu cementu stanowi okoliczność, że aczkolwiek do wywożonego cementu stosowane są taryfy ulgowe, jednakże warunkiem stosowania tych taryf jest obowiązek zestawiania pewnych pociągów turnusowych, przyczem i w tym

wypadku narazie uiszczana być musi pełna stawka taryfowa, zaś zwrot z tytułu ulgowej taryfy stosowany jest dopiero na podstawie dość długiej manipulacji po przedstawieniu dokumentów, stwierdzających istotny wywóz zagranicę. Przemysłowcy cementowi dopominali się wobec tego o stosowanie ulg taryfowych również przy wysyłkach całowagonowych, lecz niekoniecznie w turnusach, o kredytowanie frachtów i o niestosowanie pełnej stawki taryfowej, lecz odrazu stawki ulgowej, oczywiście przy obowiązku przedstawienia w określonym czasie dowodów, stwierdzających wyjście towaru zagranicę.

Urzeczywistnienie powyższych postulatów przemysł cementowy podkreślił, jako istotny warunek akcji eksportowej, prowadzonej obecnie z całem natężeniem. Postulaty te będą przedmiotem dalszych rokowań resortowych w Ministerstwie. Istnieje uzasadniona nadzieja, że potraktowane one będą z pełnem zrozumieniem powagi zagadnienia.

Sytuacja w przemyśle drzewnym.

Przemysł drzewny, stanowiący bardzo poważny dział naszej gospodarki narodowej, przeżywa w dalszym ciągu dość ostry kryzys. Skutkiem przeżywanego obecnie przez wszystkie warstwy społeczne przesilenia, transakcje na rynku wewnętrznym są minimalne. To samo dzieje się w handlu zagranicznym, pomimo, że ceny naszych produktów drzewnych, spadły w stosunku do roku ubiegłego około 30%. Według sprawozdania sfer przemysłowych nawet zakończenie zatargu gospodarczego z Niemcami nie wpłynie decydująco na poprawę, gdyż Niemcy weszli już w kontakt z przemysłem drzewnym Rosji, Czechosłowacji i państw bałtyckich. Obecna stabilizacja kursu dolara ułatwiła coprawda nieco obrót zagraniczny.

Z rynku materjałów budowlanych i drzewa.

MATERJAŁY BUDOWLANE.

Warszawa 13. 2. (A. W.). Dostawy towarów budowlanych na budowle tutejsze odbywają się normalnie, po cenach utrzymanych za wyjątkiem cementu, którego ceny osłabły. Notowano za 1000 cegły (zależnie od miejsca dostawy) 75 — 85 zł, za 1 tonnę wapna niegaszonego fr. wag. st. Warsz. 35.80 zł, z dostawą budowlę wapno lasowane 45 zł, bez dostawy 35 zł, za 1 beczkę cementu (= 180 kg) z dostawą 17.50 zł, — bez dostawy 16.90 zł.

DRZEWO I PRZETWORY.

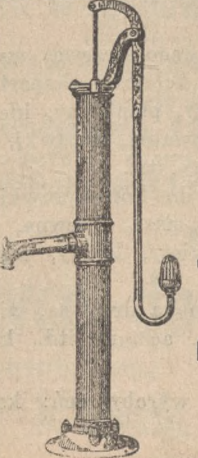
Bydgoszcz, 15. 2. (A. W.). Urzędowa Cedula Giełdy Drzewnej w Bydgoszczy z dnia 11 b. m.; notowano za m^3: dłużyce sosnowe I, II i III klasy, tegorocznego cięcia, średn. w czubku od 16 cm. wzwyż franco wagon Gdańsk 30.25 zł, bale angielskie sosn. 2"×4" do 3"×9", dł. od 9 m. wzwyż, przeciętnie 14/15 m., sine, bez wymagań co do jakości franco wag. Gdańsk 272.30 zł. za standard, połówki grabowe, suche, różnych długości i grubości franco plac kupującego w Bydgoszczy 0.80 zł za 1 mb.; wszystko ceny transakcyjne; za podkłady dębowe z dostawą w ciągu 10 mies. żądano franco granica pol.-niem. lub Gdańsk 9.80 zł, papierówkę świerkową, świeżego cięcia ofiarowano franco wagon zach. granica pol.-niem. po 24 zł, za odziomki jesionowe grubosłoiste, do gięcia bez sęków, średn. w czubie od 30 cm. wzwyż, dług. do 8 m. franco wagon stacja gran. pol.-niem. żądano 158.30 zł. Poszukiwano: bloki bukowe 2" — 4" suche, bukowe kloce środkowe bez sęka, dług. 1 m. średn. 30 — 50 cm., sosnowe bloki odziomkowe na eksport, kopalniaki.

Przetargi i licytacje.

— **Przetarg na sprzedaż samochodów.** Urząd Wojewódzki, Okręgowa Dyrekcja Robót Publicznych w Nowogródku niniejszem ogłasza ustny przetarg na sprzedaż samochodów: 1) Platformy marki „Ford" na podwoziu osobowem Nr. silnika 2784893, z ogumieniem, bez narzędzi; samochód wymaga kapitalnego remontu; 2) Sanitarnego, marki „Ford", na podwoziu osobowem Nr. silnika 2782755, z ogumieniem, bez narzędzi; samochód wymaga kapitalnego remontu; 3) Sanitarnego, marki „Ford", na podwoziu osobowem, Nr. silnika 2764998, z ogumieniem, bez narzędzi; samochód wymaga kapitalnego remontu. Przetarg ma się odbyć w dniu 17. marca 1926 roku w lokalu Starostwa w Baranowiczach (ul. Pocztowa) o godzinie 12-ej. Osoby życzące nabyć wymienione samochody winny złożyć przed przetargiem wadjum w sumie 100 złotych do Państwowego Zarządu Drogowego.

— **Wezwanie do składania ofert.** Główny Zakład Inżynieryjno-Saperski, Warszawa, ul. Królewska 35, zakupi w drodze przetargu nieograniczonego: 1) jodły górskiej 110 mtr.^{3} w klocach, 2) jesionu 310 mtr.^{3} w klocach, 3) sosn. 124 mtr.^{3} w klocach, 4) dębu 14 mtr.^{3} w klocach, 5) drążków jodłowych 300 szt., 6) dyszli brzozowych 500 szt. Oferty należy składać do dnia 1. marca rb. do godz. 10-ej rano w którym to dniu odbędzie się przetarg. Bliższe informacje odnośnie warunków technicznych, wymiarów drzewa oraz warunków składania ofert otrzymać można pod powyższym adresem pokój Nr. 3 codziennie w godzinach urzędowych. Zamiejscowi pocztą.

— **Przetarg na roboty konserwacyjne w D. O. K. II.** 2 Okr. Szefostwo Budownictwa ogłasza przetarg publiczny na roboty konserwacyjno,budowlane i instalacyjne w budynkach wojskowych, we wszystkich garnizonach OK. II na rok 1926. Wykazy cen jednostkowych na poszczególne roboty sporządzone przez 2 Okr. Szef. Bud. jak również ogólne i szczegółowe warunki przetargu otrzymać można w referacie budowlanym Szefostwa od dnia 20 lutego br. w godz. 11 — 13 za zwrotem kosztów. Oferować można łącznie na wszystkie garnizony i rodzaje robót, jakoteż na poszczególne garnizony i poszczególne rodzaje robót. Oferenci muszą się wykazać świadectwem uzdolnienia fachowego, prawem prowadzenia robót, jak również wykupionym patentem. 2 Okr. Szef. Bud. zastrzega sobie prawo wyboru ofert na poszczególne garnizony i rodzaje robót oraz prawo przeprowadzenia przetargu ustnego całkowitego lub częściowego. Oferty należy złożyć w zalakowanych kopertach w kancelarji 2 Okr. Szef. Bud. w Lublinie, ul. Szpitalna Nr. 12 do dnia 3-go marca br. godz. 10-ta rano — w którym to dniu i godzinie nastąpi rozprawa ofertowa.

Z rynku metalowego i węgla

METALE.

Warszawa, 15. 2. (A. W.). Dom Handlowy A. Gepner, Warszawa, Grzybowska 27, podaje obecne ceny orjentacyjne półwyrobów metalowych na rynku warszawskim w zł. za kg: blacha aluminjowa 7.05, blacha cynkowa cena zasadnicza 1.76, drut cynkowy 3.95, drut aluminjowy 8.64, blacha biała — ceny zależnie od wymiarów i grubości.

Warszawa, 13. 2. (A. W.). Odlewy żelazne surowe za 1 kg. loco fabryka 0.52—0.76 zł. zależnie od figury i wielkości poszczególnych sztuk, przy cenie surówki Nr. 1 („Stąporków") 180 zł. za 1 tonnę. Surówka odlewnicza Stąporków (loco huta) i marki „Częstochowa" (fr. st. załad.) w jednej cenie: Nr. 0 — 190 zł, Nr. 1 — 180 zł, Nr. 2 — 170 zł, Nr. 3 — 160 zł, surówka odlew. Witkowicka (oclona) Nr. 1 — 201 zł.

Nowy-Bytom, 15. 2. (A. W.). Surówka odlewnicza Huty Pokoju Nr. 1 (Friedenshütte P. G. S. — reprezentacja S. A. Józef Wdowiński w Warszawie) cena za tonnę 180 zł. loco stacja Nowy-Bytom.

Bielsko, 15. 2. (A. W.). Belki żelazne dwuteowe 30 zł, — korytkowe 30, żelazo bednarskie 36, — płaskie 30, żelazo okrągłe 30, stal resorowa 125, blacha cynkowa 200, — ocynkowana 110, drut 70—120, ołów miękki 175, cyna 1600, cynk 185, miedź 450 za 100 kg.

Berlin, 15. 2. (A. W.). Urz. not. za 1 kg. w Mn. Miedź elektrolityczna, dostawa zaraz, cif Hamburg, Brema lub Rotterdam (za 100 kg.) 135¾, miedź rafinada 99—99,3% 1.19 — 1.20, — Standart na luty 1.19 — 1.20, oryginalny surowy cynk hutniczy (w woln. obr.) 0.73 — 0.74, cynk w płytach remelted zwykłej jakości handlowej 0.66½—0.67½, oryginal. aluminium hutnicze 98—99% w blokach, sztabach walcow. i ciągnion. 2.35 — 2.40, dtto w sztabach walcow. i ciągnion. 2.40 — 2.50, nikiel czysty 98—99% 3.40 —3.50, antymon regulus 1.80 — 1.85.

Londyn, 15. 2. (A. W.). Miedź za got. 60½ — 60⅝, — 3 mies. 61½ — 61⅝, — Setlement 60½, — bestselected 64 — 65¼, cyna za got. 286½ — 286¾, — 3 mies. 280⅛ — 280⅜, — Setlement 286½, ołów dost. natychm. 34, — term. 34 1/16, — Setlement 34, cynk dost. natychm. 35⅞, — term. 35⅞, — Setlement 35⅞, rtęć 14¾ (za butlę), wolfram 24 — 24½ (za kawałek), elektrolit 67, — 3 mies. 67½, elektrowirebars 67½, cyna Banca 289½.

N.-Jork, 13. 2. (A. W.). Zamknięcie. Cts za 1 lb. Aluminium virgin 98 — 99% 27, miedź lake loco 14½, — elektrolyt loco 14⅜, — Settlingspreis 14.40, — Casting rafinery loco 13.70, cyna loco straits 63¾, — 99% 62¾, ołów N.-Jork loco 9¼, East St. Louis loco 9.15, cynk N.-Jork loco 8.15, — East St. Louis loco 7.80, nikiel w sztabach 35, blacha biała 5½ dol. za 100 lbs.

Rotterdam, 15. 2. (A. W.). Ruda manganowa Poti 19, — specjalna 21, indyjska Ia 20½, IIa 17½—18½ pensów za jednostkę manganu c. i. f. Z chwilą uruchomienia przez grupę Harrimana kopalń rudy manganowej na Kaukazie — znać pewną poprawę gatunku towaru.

BLACHA.

Bydgoszcz, 15. 2. (A. W.). za 1 kg. Blacha miedziana 1 mm 4.65, — 0,5 mm 4.20, — 1.2 mm 4.15, 2—4 mm 4.65, blacha mosiężna 2—4 mm 3.95, — 0.20 mm 4.40, — 0.50 mm 4.30, — 0.80 mm 4.15, I mm 4.14, 1.5 mm 4.15, 1,8 mm 4—4.15, — 0.35 mm 4.40. Rury miedziane 10 mm śred. 5.50 zł, 10—20 mm śred. 5.30, — 20—40 mm śred. 5.00, — ponad 50 mm śred. 4.80.

METALE SZLACHETNE.

Berlin, 15. 2. (A. W.). Srebro ca 0.900 w sztabach 92½ — 93½ Mn za kg., złoto w woln. obrot. 2.80½ — 2.82½, platyna w woln. obrot. 14.10 — 14.30 Mn za gram.

N.-Jork, 13. 2. (A. W.). Zamknięcie. Srebro zagr. 66⅞ cts za 1 oz. (= 31.1 gr.).

Londyn, 15. 2. (A. W.). Zamkn. Srebro 30 13/16, — na dostawę 30 13/16 d. za 1 uncję, złoto 84.9¾ sh za 1 uncję.

WĘGIEL.

Warszawa, 15. 2. (A. W.). Hurtownicy tutejsi pomimo sezonu zimowego nadal ograniczają zakupy węgla, wskutek braku gotówki i drogiego kredytu. Notowano za 1 tonnę fr. wag. st. załad.: węgiel gruby śląski i orzech I 26.40 zł, orzech II 22.20—22.90 zł. (zależnie od wymiaru), groszek 17.70 zł,, grysik 16.90 zł, drobny I 17.90 zł, drobny II 14.60 zł, niesortowany 20.50 zł, miał 8.70 zł, dąbrowski gruby i kostka 24.90 zł, orzech I 22.10 zł, orzech II 18.10 zł. zł, groszek 14.40 zł, grysik 12.90 zł, miał 7.90 zł, drobny 16 zł. Ceny powyższe obowiązują w załadowaniu do 15 b. m., po tym terminie dolicza się 6¼%.

Lublin, 15. 2. (A. W.). Gazownia Miejska notuje: koks gruby za tonnę zł. 45, smoła zł. 15, siarczan amonu zł. 29 za 100 kg. loco magazyn. Zapotrzebowanie mierne. Tendencja spokojna.

Zapytania nadeszłe do działu informacyjnego Tow. Wydawniczego „KUPIEC" w Poznaniu

Do każdego zapytania prosimy dołączyć 50 gr. Wszystkim interesentom odpowiadamy listownie.

Nr. 1076. Która firma może dostarczyć buksy (piasty) do patentowych osi.

Nr. 1080. Która fabryka wyrabia baterje suche do latarek kieszonkowych, marki Lehuta — złota 9.

Nr. 1081. Która fabryka w Polsce wyrabia skrzypce, i futerały twarde do skrzypiec.

Nr. 1082. Gdzie można nabyć wzory na cholewki we wszystkich rozmiarach, także brązowego rindspaltu na wyrabianie sandałów, szablony sandałowe do dziurkowania, fasony na buciki domowe, pantofle i sandały, żaglu w kolorze czarnym, szarym i brązowym.

Nr. 1087. Która firma sprzedaje cegiełki fasonowe z lekkiej gliny krzemionkowej i podjęłaby się wykonywania modeli wedle wzorów.

Nr. 1090. Która fabryka wytwarza dykstrynę, klej w listkach (Goldblattkleber) obcasy drewniane celluloidowane, guziki i ozdoby do luksusowego obuwia (klamry i sprzączki).

Nr. 1093. Czy jest w Poznaniu generalny zastępca na Puhlmann Thee? fabrykat berliński.

Nr. 1095. Która firma krajowa wyrabia pudełka żelatynowe.

Nr. 1096. Która firma lub kopalnia kredy w Polsce dostarcza wagonowo dla malarstwa najlepszy towar.

Nr. 1101. Prosimy o wskazanie adresu fabryki lub większej firmy, w której można nabyć łyko ogrodnicze (rafie).

Nr. 1108. Która firma w Polsce wyrabia lub dostarcza hurtownie materjał na wyrób płaszczy gumowych w metrach, we większej ilości i różnych gatunkach.

Nr. 1109. Która firma dostarcza maszynę do wyrobu gwiazdek wojskowych oraz wężyków oficerskich.